

OLIY TA'LIM VA UMUMIY O`RTA TA'LIMNING INTEGRATSIYASINI INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR ORQALI TAKOMILLASHTIRISH.

Buxoro davlat unversiteti Mustaqil izlanuvchisi

Saidova Zilola Gadoymurodovna

Annotatsiya. Ushbu maqolada oliy ta'lim va umumiy o'rta ta'lim integratsiyasini takomillashtirishda innovatsion texnologiyalarning o'рни ko'rib chiqilgan. Maqolada ta'limning ushbu ikki muhim bosqichi orasidagi bo'shliqni bartaraf etishda shaxsiylashtirilgan ta'limning ahamiyati va raqamli transformatsiya salohiyati ta'kidlangan.

Kalit So'zlar: Oliy Ta'lim, umumiy o'rta ta'lim, innovatsion texnologiyalar, integratsiya, pedagogika, raqamli ta'lim, aralash ta'lim, ta'lim texnologiyalari.

Oliy ta'lim va umumiy o'rta ta'limning uzluksiz integratsiyasi talabalar uchun uzluksiz va samarali ta'lim sayohatini rivojlantirish uchun juda muhimdir. Texnologiya ta'lim landshaftini qayta shakllantirishda davom etar ekan, innovatsion texnologiyalar bu bo'shliqni bartaraf etish uchun kuchli vosita sifatida paydo bo'ldi. Ushbu maqola oliy va o'rta ta'limning integratsiyasini kuchaytirish uchun innovatsion texnologiyalardan foydalanish usullari, natijalari va oqibatlarini o'rganib chiqadi, natijada yanada yaxlit va sezgir ta'lim tizimiga yo'l ochadi. Talabalarni 21-asr talablariga tayyorlash uchun innovatsion texnologiyalar orqali oliy va umumiy o'rta ta'lim integratsiyasini takomillashtirish juda muhimdir. Ushbu integratsiya o'quv tajribasini oshirishi, talabalarga qimmatli ko'nikmalarni berishi va uzluksiz ta'lim yo'lini yaratishi mumkin. Ushbu maqsadga erishish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan ba'zi strategiyalar va texnologiyalar: Onlayn ta'lim platformalari: ta'limni boshqarish tizimlarini (LMS) yoki onlayn platformalarni amalga oshirish o'rta va oliy o'quv yurtlariga resurslar, kurs materiallari va ma'lumotlarni almashish imkoniyatini beradi. Bu talabalar uchun silliq

o'tishni yaratishga yordam beradi va ularning oliy ta'limning qat'iyiligiga yaxshi tayyorlanishini ta'minlaydi.

Aralash ta'lim: an'anaviy sinf mashg'ulotlarini onlayn resurslar va vositalar bilan birlashtirish o'rta va oliy ta'lim o'rtasidagi farqni bartaraf etishning samarali usuli bo'lishi mumkin. Aralash ta'lim talabalarga asta-sekin texnologiya vositachiligidagi o'quv muhitiga moslashishga imkon beradi. Virtual haqiqat (VR) va Kengaytirilgan haqiqat (AR): ushbu texnologiyalar immersiv ta'lim tajribalarini taqdim etishi mumkin. Masalan, tarix talabalari deyarli tarixiy joylarga tashrif buyurishlari yoki biologiya talabalari hujayralarning 3D modellarini o'rganishlari mumkin. VR va arni o'rta va oliy ta'limga birlashtirish o'rganishni yanada qiziqarli va interaktiv qilishi mumkin. **Sun'iy aql (AI) va mashina ta'lim:** AI-quvvatlanadi adaptiv ta'lim tizimlari har bir talaba uchun ta'lim shaxsiylashtirish mumkin, ularning kuchli va zaif tomonlarini aniqlash va shunga ko'ra mazmunini bichish. Ushbu texnologiyadan individual ta'limni rivojlantirish uchun ikkala darajada ham foydalanish mumkin. **Raqamli baholash vositalari:** onlayn baholash vositalarini amalga oshirish baholash jarayonini soddalashtirishi va talabalarga tezkor fikr bildirishi mumkin. Bu ta'limga yanada uzluksiz va ma'lumotlarga asoslangan yondashuvni ta'minlaydi. **Elektron portfellar:** talabalarni elektron portfellar yaratishga undash ularning ilmiy yutuqlarini hujjatlashtirishga va o'z mahoratlarini namoyish etishga yordam beradi. Bu, ayniqsa, kollejga ariza berish jarayonida foydali bo'lishi mumkin. **Hamkorlik vositalari:** Google ish maydoni va Microsoft 365 kabi platformalar hujjatlar va loyihalar bo'yicha Real vaqtda hamkorlikni ta'minlaydi. Talabalarni ushbu vositalardan foydalanishga undash ularni oliy o'quv yurtlarida va undan tashqarida hamkorlikda ishlashga tayyorlashi mumkin. **Ochiq ta'lim resurslari (OER):** ochiq raqamli resurslardan foydalanishni rag'batlantirish o'rta va oliy o'quv yurtlari talabalari uchun xarajatlarni kamaytirishi mumkin. OER materiallari an'anaviy darsliklar va manbalarni to'ldirish uchun ishlatilishi mumkin. **O'qituvchilarning malakasini oshirish:** o'qituvchilar va professor-o'qituvchilarni o'qitish usullariga texnologiyani samarali integratsiya qilish

uchun o'qitish va qo'llab-quvvatlash juda muhimdir. O'qituvchilar sifatli ta'lim berish uchun ushbu vositalar bilan qulay bo'lishlari kerak.

Data Analytics: o'quvchilarning ishlashi haqidagi ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish aralashuv zarur bo'lgan sohalarni aniqlashga yordam beradi. Ma'lumotlarga asoslangan ushbu yondashuv ta'lim natijalarini yaxshilashi va kurashayotgan talabalar uchun erta ogohlantirish tizimlarini taqdim etishi mumkin.

Innovatsion texnologiyalar orqali oliy va umumiy o'rta ta'lim integratsiyasini takomillashtirish strategik va hamkorlikdagi sa'y-harakatlarni talab qiladi. U o'quv tajribasini oshirish, ta'lim natijalarini yaxshilash va talabalarni zamonaviy dunyo muammolariga tayyorlashga qaratilishi kerak.

Oliy va umumiy o'rta ta'limning innovatsion texnologiyalar orqali integratsiyalashuvi ulkan salohiyatga ega. Shu bilan birga, u o'qituvchilarni tayyorlashga bo'lgan ehtiyoj, kirish muammolari va ma'lumotlar maxfiyligi bilan bog'liq muammolar kabi muammolarni keltirib chiqaradi. Shuning uchun ushbu muammolarni hal qiladigan kompleks yondashuv juda muhimdir. Bundan tashqari, uzluksiz o'tishni ta'minlash uchun o'rta va oliy o'quv yurtlari o'rtasidagi hamkorlik juda muhimdir. Aloqa kanallarini yaratish va ma'lumotlarni almashish xavf ostida bo'lgan talabalarni erta aniqlashga va ularga kerakli yordamni ko'rsatishga yordam beradi.

Xulosalar

Innovatsion texnologiyalar oliy va umumiy o'rta ta'lim integratsiyasini inqilob qilishga qodir. Aralashirilgan o'quv muhiti, moslashuvchan ta'lim tizimlari va raqamli baholash vositalari talabalarning tayyorgarligini oshirish, o'quv natijalarini yaxshilash va o'qishni tark etish stavkalarini pasaytirishda istiqbolli natijalarni ko'rsatdi. Ushbu integratsiyani muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun o'qituvchilar, siyosatchilar va texnologiya provayderlari samarali strategiyalarni ishlab chiqish va amalga oshirish uchun hamkorlik qilishlari kerak. Bundan tashqari, ushbu usullarni takomillashtirish va texnologiya ta'lim safarida bo'linish emas, balki ko'prik bo'lib xizmat qilishini ta'minlash uchun doimiy tadqiqotlar va baholash juda muhimdir.

•O'qituvchilarning innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanishini ta'minlash uchun o'qituvchilarni tayyorlash dasturlariga sarmoya kiriting.

•Raqamli bo'linishni bartaraf etish va ta'lim resurslaridan adolatli foydalanishni ta'minlash uchun talabalar o'rtasida mavjudlik va raqamli savodxonlikni targ'ib qilish.

•Uzluksiz ta'lim yo'llarini yaratish uchun o'rta va oliy o'quv yurtlari o'rtasidagi hamkorlikni rag'batlantirish.

•Innovatsion texnologiyalarning integratsiyaga ta'sirini muntazam ravishda baholang va ma'lumotlar va fikr-mulohazalar asosida zarur tuzatishlar kiriting.

•Ushbu texnologiyalarni keng miqyosda amalga oshirishni qo'llab-quvvatlash uchun hukumatlar, ta'lim muassasalari va texnologiya kompaniyalari o'rtasida hamkorlikni rivojlantirish.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Kadrlar tayyorlash milliy dasturi. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi, 1997 yil. 11-12-son.

2. Новиков А.М., Д.А. Новиков, «Как оценивать качество образования?», www.anovikov.ru, (Муаллиф таржимаси).

3. Кац А.М. www.mathnet.ru/at13796автор: АМ Кац. Теория и применение регуляторов скорости с упруго-присоединенным катарактом. А. М. Кац. Центральный научно-исследовательский дизельный.

4. Малькова В.А. studopedia.ru/11_140699_vnmalkova.html13 июн. 2015 г. - Новое понимание качества образования формируется в ответ на вызовы со стороны мирового сообщества, страны, области, города.

5. В.А. Слостёнин и др. Педагогика: учеб.пособие для студ. высш. пед. учеб. Заведений. М.:, 2015 г. "Oriental Art and Culture" Scientific-Methodical Journal Volume 3 Issue 1 / March 2022 ISSN 2181-063X